Published and distributed under permit (No. 781), authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Jersey City, New Jersey. — By order of the President, A. S. BURLESON, Postmaster General.

СВОБОДА
УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ НАРОДНИХ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

SVOBODA
UKRAINIAN DAILY

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ — РІК XXIX. ЧИСЛО 81. ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ., ЧЕТВЕР, 7-го ЦВІТНЯ, 1921.

VOL. XXIX. No. 81. JERSEY CITY, N. J., THURSDAY, APRIL 7, 1921. THREE CENTS

Републіканці за відкинен-нєм мирового договору і Ліги Народів.

РЕСПУБЛІКАНСЬКІ ПРОВІДНИКИ У ВАШИНГТОНІ ПРОТИ ЗЛУКИ З ДРУГИМИ ДЕРЖАВАМИ, А ЗА САМОСТІЙНОЮ ПОЛІТИКОЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ.

ВАШИНГТОН, Д. К., 5. цвітня. — Найважнійшою справою дня у Вашингтоні тепер є постанова републіканських провідників про заграничну політику сенату нового Конґресу.

Ся постанова звучить:

1. Злучені Держави відкидають рішучо версальський мировий договір.
2. Злучені Держави не пристають до Ліги Народів.
3. Злучені Держави не роблять союзів з жадним правительством другої держави.

МИРОВА РЕЗОЛЮЦІЯ НАКСА ВИРИНЕ НА ПЕРШЕ МІСЦЕ В СЕНАТІ.

ВАШИНГТОН, Д. К., 5. цвітня. — В політичних кругах у Вашингтоні запевняють, що резолюція Накса за проголошенєм мира з Німеччиною є найпершою справою, яка вирине в сенаті на другий тиждень. Проти неї тепер майже вже нема опозиції. Найбільші противники бачать, що нема іншого виходу.

ВІВІЯНІ В ГОСТЯХ У ГАРДИНГА.

ВАШИНГТОН, Д. К., 5. цвітня. — Сьогодня вечером був Рене Вівіяні, надзвичайний посол Франції, на обіді у президента Гардинга в Білому Домі. На обіді був теж французький амбасадор Жісран з жінкою, заступник президента Кулидж з жінкою, державний секретар Гюз з жінкою, сенатор Ладж і кількох інших.

Р. Вівіяні з нагоди сеї гостини зложив подяку і признанє американському народови за його приязнь для Франції.

АМЕРИКА РАДИТЬ ДОМАГАННЄ НОРВЕҐІЇ ПРЕДЛОЖИТИ МІЖНАРОДНЬОМУ СУДОВИ В ГАЗІ.

ВАШИНГТОН, Д. К., 5. цвітня. — Державний секретар Гюз вислав дня 1. цвітня с. р. ноту до посла Норвеґії, Бріна, в якій предкладає, щоби домаганнє Норвеґії до Злучених Держав у справі відшкодовання за заняті Америкою норвеські кораблі в часі війни, полагодив постійний міжнародний суд в Газі, столиці Голяндії.

ПРЕЗИДЕНТ ГАРДИНҐ ІНФОРМУЄТЬСЯ ПРО КРІЗУ В РОБІТНИЧІЙ СИТУАЦІЇ НА ЗЕЛІЗНИЦЯХ.

ВАШИНГТОН, Д. К., 5. цвітня. — Президент Гардинг відбув нині одногодинну конференцію з В. С. Картером, президентом стоваришення зелізничих інжинірів і фаермана.

Се вже третій провідник зелізничих робітничих юній, що явились у президента на його запрошенє.

Президент Гардинг хоче зібрати всесторонні інформації про теперішню крізу в робітничій ситуації на зелізницях в Америці.

ПРОВІРЕННЄ ПІДРОБЛЕНИХ ПАШПОРТІВ.

ВАШИНГТОН, Д. К., 5. цвітня. — Державний секретар Гюз зарядив, щоби провірено пашпорти тих женщин і дітий, котрі приїхали до Америки на підроблених пашпортах, а котрих потім депортовано. Коли би показалось, що ті особи були управнені до правдивих пашпортів і віз, то американські власти дадуть їм віза.

РОБІТНИКИ ПЕНСИЛВЕНІЙСЬКОЇ ЗЕЛІЗНИЦІ НЕ ГОДЯТЬСЯ НА ЗНИЖКУ ПЛАТНІ.

ПИТСБУРГ, ПА., 5. цвітня. — Р. Г. Грим, заступник президента „Американської Федерації Зелізничих Робітників", вислав сьогодня лист до комітету ґенеральних менеджерів Пенсилвенійської зелізниці, в якому повідомив їх, що організація не може згодитись на предложену знижку платні зелізничих робітників о 22% з причини, що дороговизна триває ще дальше.

ЗЕЛІЗНИЦІ ХОТЯТЬ ЗМЕНЬШИТИ ПЛАТНІ РОБІТНИКІВ.

ШИКАҐО, ІЛЛ., 5. цвітня. — Члени Зелізничої Робітничої Ради заявили сьогодня, що вона візьме наперед під нараду просьби 26 зелізниць в справі знижки платень, які наслили протягом одного місяця.

Сподіваються, що Рада порішить ще сього тижня просьбу зелізниці Ню Йорк Сентрел, котра хоче зменьшити платні звичайних робітників о 25%.

44 І 48-ГОДИННИЙ ТИЖДЕНЬ ПРАЦІ В ДРУКАРСЬКОМУ ПРОМИСЛІ.

ШИКАҐО, ІЛЛ., 5. цвітня. — Робітнича група спільної конференції промислових і періодичних відділів друкарського промислу приняла сьогодня резолюцію, в якій взиває друкарських робітників, щоби при 44-годиннім тижневім роботі дали стільки праці як при 48-годинній роботі, аби тим полагодити працедавців, котрі приняли 44-годинний тиждень не могли побити конкуренції, ті, що задержали 48-годинний тиждень праці.

ЗНИЖКА ЦІНИ ГАЗЕТНОГО ПАПЕРУ.

МИННЕАПОЛИС, МИНН., 5. цвітня. — Директори компанії „Миннесота енд Онтеріо Пейпер Компені" проголосили сьогодня дальшу знижку ціни газетного паперу. Знижка виносить $17 на тоні для видавців.

Ся знижка разом із знижкою $8, яка була 1. січня с. р., зменьшує ціну одної тони газетного паперу з $138 на $113. Та ціна важна на слідуючих три місяці.

СИН УБИВ БАТЬКА.

Із Шатануґа, Теннесі, доносять, що там арештовано 21-літнього жовніра Лоренса Гейла, котрий убив свого батька Джана Гейла в січні, 1920 року. Його зрадив через лист, який він писав до своєї сестри, а в якім просив її, щоби, на випадок, якби його приловлено за убийство, свідчила в його користь і боронила його. Коли йому сей лист показано, він признався до убийства і його арештовано.

ДИВНА ТРАҐЕДІЯ ХЛОПЧИНИ.

З Понтіяк, Мишиґен, доносять про нову дивну траґедію хлопчини. Син тамошнього горожанина Фреда Бравна, 11-літний хлопчина Кермит, наставав, щоби мати скоро приладила йому сніданнє, бо він спішився на гру в пилку. Колиж мати не спішилась, він пійшов до пивниці і застрілився револьвером.

СОВЄТИ ДОЗВАЛЯЮТЬ ЧУЖИМ КАПІТАЛІСТАМ ВИЗИСК НЕ ЛИШЕ ЧЕРЕЗ МАЙНИ, АЛЕ Й ЧЕРЕЗ ФАБРИКИ.

Бездротна телеграма з Москви оповіщає, що совєтське справительство поробило кроки, що заграничні капіталісти будуть мали право використовувати приватні фабрики в такий самий спосіб, як приватні майни.

ЩО КАЖЕ ГОРТІ ПРО МАДЯРІВ ТА РЕПУБЛИКУ.

Кореспондент нюйорського „Таймсу" мав оноді розмову з адміралом Горті, що править Угорщиною від часу упадку комуністів. Запитаний, яка форма правління найліпша для Угорщини, Горті без обвинякання заявив, що монархічна.

„Републиканська Угорщина неможлива. На самий перед, Мадяри привикли до монархії, та й ся форма правління відповідає нашому народови краще, як яканебудь инча. При републиці ми переходили через вибори що чотири роки, а ви можете представити собі, які шкоди наробилоби нам розяреннє. Під монархією люди менче піддаються впливови небезпечних демаґоґів, і працюють постійнійше і як мога найкраще. За якийсь час ми розвяжем свое питаннє і будемо тішитися добробутом під ліберальною монархією".

Так говорив чоловік, що тепер буцімто опирається Карлови.

ЖИДИ МАСАМИ ВИХРЕЩУЮТЬСЯ.

До Відня доносять з Будапешту, що за перших шість місяців 1920. року на Угорщині вихрестилося не менче як 10,000 Жидів. Рівночасно доносять, що за той час було 526 мішаних (християнсько-жидівських) сопруж.

КОНҐРЕСМЕН КАЖЕ, ЩО БОЛЬШЕВИЗМ В ЕВРОПІ ВИГИБАЄ.

З Европи повернув вчора конґресмен Валтер Чендлер, котрий подорожував майже по всій Европі. Він каже, що нужда ще не зменшилася, але серед населення видно кращий настрій, як два роки тому назад. Одним цікавим явищем на його думку є повільна смерть крайного большевизму. Що крайні крикуни тратять на впливі, се видно не в однім і не в двох краях, а по усіх краях Европи.

ЩО МОЖЕ ПОСІДАТИ ГОРОЖАНИН НА СОВЄТСЬКІЙ УКРАЇНІ?

Большевицьке правительство оголосило на Україні розпорядженнє, що кождий горожанин має право посідати найбільше: 2 пари біля, 2 простирала, 1 подушку і колдру, 2 убрань (одно святочне, одно до праці), 6 хустинок, 1 шапку літну, 1 шапку зимову, 1 плащ літний і 1 зимовий, 2 пари обувя. Всю надвижку забирають комісарі і вивозять з України буцімто для родин червоної армії.

ТЕРОР В КИЄВІ.

До Ґданська перекралося кілька осіб, що втекли з Киева. Вони розказують страшні річи про положенне в місті. В Києві панує страшний терор. Кождого дня розстрілюють від 15 до 40 осіб.

Вони кажуть, що так як передше селяни розбирали зелізниці, а московські большевики розстрілювали кождого, хто підійшов до зелізниці, так тепер уже большевики стали розбирати зелізниці і вивозити матеріяли в глибину Росії. Так розібрали лінію, що веде від Жмиринки через Бар до Могилева над Дністром. Розібрали її під покришкою, що буцімто вона не потрібна, бо й так ніхто нею їздити не міг...

ПОВСТАННЯ ПО УКРАЇНІ РОСТУТЬ.

В околиці Білої церкви оперує відділ повстанців, котрий називає себе відділом отамана Семена Петлюри. В цілій околиці Киева вистарчить назвати себе Петлюрівцем, щоби бути угощеним та переховавим.

Відомий большевицький комісар Антонов перейшов на сторону повстанців. Його відділ має понад 30,000 баґнетів. Махно оперує тепер в катеринославській губернії. Злученне Антонова з повстанцями ще не означає, що він признає українську народню републику.

ПОЛІТИЧНА ОБОРОНА СХІДНОЇ ГАЛИЧИНИ.

Дальші жертви на злагодження протестів і книжки про Східну Галичину прислали:

27. Бр. св. Николая, від. 78 У. Н. С., Майнерсвіл, Па. $10.00
28. Анна Стадник і Марія Ольшаницька по $5.00 .... $10.00
29. Сестр. Неп. Зач. Пр. Д. М., від. 112 У. Н. С., Клівленд, О. $10.00
30. Николай Грубрин, Мінеаполіс, Минн. $10.00
31. Сестр. Пр. Д. М., від. 202 У. Н. С., Обурн, Н. Й. $10.00
32. Іван Гайовий за відділ 221 У. Н. С., Шікаго, Ілл. $10.00
33. Українська Громада, Літл Фолс, Н. Й. $10.00

Всі грошеві присилки адресувати:

Mr. DM. ANDREYKO,
83 Grand St., Jersey City, N. J.
Український Народний Комітет.

ПОЛІТИЧНА ПРИСЛУГА ПОГРОМІВ НА УКРАЇНІ.

В Лондоні відбулося дня 3. цвітня велике віче лондонських Жидів, на котрім виступав Залцман, котрий як делеґат канадийських Жидів перебував кілька місяців на Україні. Залцман представляв в своїй промові страшне положенне та дійсну руїну українського жидівства. Збори скликала була лондонська Федерація Українських Жидів, щоби, як говорилося в заяві, краще запізнати лондонських Жидів з положенєм їх братів на Україні і в Росії. Представлені Залцманом жорстокости, яких допускалися на Жидах на Україні та Білій Руси, зробили на зібраних потрясаюче враженне. Під впливом промови зібрані постановили зробити все, що лежить в їх силі, щоби помогти Жидам на Україні.

На вічу читано також ряд листів від визначних англійських, не-жидівських політиків, в котрих ті політики висказували свої погляди про погроми, очевидно заявляючися остро против них; межи ними були: лорд Балфур, лорд Відейл та відомий провідник робітничий полковник Вейджворт.

НОВА ТАТАРСЬКА НАВАЛА НА УКРАЇНУ.

Втікачі з України доносять про новий тягар для населення України. На Україну починають находити в щораз більшім числі Москалі з цілими родинами, щоби „віджитися".

Ся мандрівка відбувається під опікою совєтського центрального уряду та під опікою червоноармейців, о скілько вони заквартирувалися на Україні великим числом.

Так як сі зайди спускаючись на поміч совєтів, жадають від українського селянина, щоби їх удержував, то українські селяни часто вибивають їх масами, так що жертвами падуть навіть діти, спроваджені родичами з Московщини.

БОЛЬШЕВИКИ КОНФІСКУЮТЬ УКРАЇНСЬКІ БУКВАРІ.

Кромі ріжних економічних пакостий, совєтський уряд веде постійну політику за винародовленнєм наддніпрянських Українців та переверненнєм їх в Москалів. Уряд не здержується перед нічим, посуваючися дальше, як бувше царське правительство. Українські букварі, котрі ходять межи народом та тішуться великою популярностю серед селян, конфіскують. Як одинокє жерело освіти лишаються московські аґітаційні брошурки.

ЖИДИ У ВЛАДИВОСТОЦІ ПРОСЯТЬ О ОХОРОНУ.

Ціле жидівське населенне Владивостоку, російського порту на східній побережу Сибіру, жиє у вічнім страху перед напастуючими його анти-семітськими товпами. Товпи грозять погромами. Доносячи про се, сіоністичні організації міста Владивостоку відкликуються до Жидів в Парижі та Лондоні, щоби вони інтервеніювали за ними, а рівночасно заложили протест проти сих погроз до російського уряду.

З сеї новинки видно, що й Москалі не вільні від анти-семітизму, як се часто говорять самі Жиди, та що сибірські большевики не мають сили навіть на Сибірі запобігти хуліганським виступам.

Страйкові заворушення в Англії.

СТРАЙК УЖЕ ПЕРЕХОДИТЬ У НАСИЛЬСТВА НАД СТРАЙКОЛОМАМИ.

ЛОНДОН, 5. цвітня. — З ріжних місцевостий доносять про заворушення з приводу великого страйку вуглекопів.

В одній місцевости в Шотляндії до майни помашерувала велика ґурма страйкарів і приказала менаджерови перестати роботу, а коли він не хотів на се згодитися, побили його тяжко. Аж допера поліція вирвала його з рук товпи.

В другій місцевости у самій Англії майнери знищили усе уряджение копальні над землею. Уряд зарекрутував велику силу поліції, бо побоюється кровавих заворушень.

В наслідок демонстрацій страйкуючих робітників страйколоми, котрі працювали при помпах в одній місцевости в полудневій Валії, утекли від роботи.

Про подібні події доносять з ріжних вуглевих округів.

УРЯД АНГЛІЇ ПРИГОТОВЛЯЄТЬСЯ ДО ПОВАЖНИХ ПОДІЙ.

ЛОНДОН, 5. цвітня. — Всі відпустки в армії, так офіцерам, як і жовнірам, відкликано і нових не видається. Уряд вже поробив зарядження, щоби вислати ріжні військові відділи до майнерських осередків, але покищо сего ще не зроблено ані в одним случаю. Воєнне міністерство заявляє, що не поробленo ніяких заряджень понад звичайні кроки, потрібні на случай, якиб прийшлося вживати війска на поміч цивільним властям.

КАРЛО ПОКИНУВ УЖЕ УГОРЩИНУ.

ВІДЕНЬ, 5. цвітня. — Карло виїхав нині з Угорщини о годині 10.35 минут рано. Він поїхав спеціяльно для нього приготованим поїздом до Австрії, а звідти до Швайцарії. З ним поїхали три офіцири аліянтські (один Англієць, один Француз, один Італієць), відділа антантських жовнірів, відділа австрійської національної оборони, кількох віденських детективів та один репрезентант угорського міністерства заграничних справ.

ВІДҐУКИ АВАНТУРИ КАРЛА В АВСТРІЇ.

ВІДЕНЬ, 5. цвітня. — Австрійське правительство відітхнуло свобіднійше від виїзду Карла з Угорщини. Однак в наслідок його авантури опорожнилися два міністерства: мінистер війни Міллер та містер внутрішних справ Гляз зрезиґнували, бо вони не годилися, щоби на поїзді Карла мали їхати сторожі народної оборони. Таку сторожу вони уважали за понижуючу для бувшого цісаря, а коли міністерська рада не ввозила їх волі, вони зрезиґнували.

КАРЛО ОБІЦЯВ ПРИ ВИЇЗДІ, ЩО ЩЕ ВЕРНЕТЬСЯ.

ЛОНДОН, 5. цвітня. — Покищо ще не наспіли подробиці про виїзд Карла з Угорщини. Однак уже донесено, що перед своїм виїздом з Штайнемангер Карло мав заявити, що він незадовго вернеться назад на Угорщину. Він мав сказати, що за той час він зробить усе, що лежить в його силі, щоби лише Европа змінила свій погляд на нього.

ВРАНҐЕЛЬ ДОМАГАЄТЬСЯ ВІД ФРАНЦІЇ ПЕРЕВЕЗЕННЯ ЙОГО ВІЙСК НА СИБІР.

ПАРИЖ, 5. цвітня. — Ґенерал Вранґель зажадав від французького уряду, щоби він переправив його армію до міста Владивостоку на Сибірі.

Від часу невдалої авантури на Криму та Україні, армія ґенерала Вранґля опинилася в скрутнім положенню. Франція перевезла коло 35 тисяч жовнірів на грецький острів Лемнос, де вони й тепер находяться. Живила її Франція, але послідними часами і вона відмовилася давати їм поживу. Серед сеї армії, як доносили, було бажаннє здобувати для Росії Константинополь, але брак амуніції та перевозу поздержав її перед сею виправою. Тепер вона нарікає не лише на брак поживи, але й на брак роботи та на брак просто місця на малім острові.

СОВЄТСЬКИЙ УРЯД ПРИЗНАЄ ЧУЖИНЦЯМ ПРАВО ПРИВАТНОЇ ВЛАСНОСТИ.

ПАРИЖ, 5. цвітня. — Французьке міністерство заграничних справ подае до відома, що воно дістало потвердженнє вістки, що російський совєтський уряд постановив признати приватну власність заграничним предприємцям на концесії в Росії. Французький уряд поясняє се в той спосіб, що горожани чужих держав, котрі мали якісь права власности в Росії, як приміром майни, фабрики і таке инче, не потратили права власности на них, але можуть повернути до Росії і заряджувати ними.

Французький уряд поясняє сю вістку не за доказ, що російські большевики змінилися в своїх поглядах, але за доказ, що вони находяться в дуже скрутнім положенню, коли вони аж таких способів беруться, щоби поладнати своє скрутне економічне положенне.

МОСКВА ДОНОСИТЬ, ЩО ПЕРЕБРАННЄ НАЗАД ФАБРИК З ДЕРЖАВИ НА ПРИВАТНИХ ВЛАСТИТЕЛІВ ПОЧНЕСЯ ВІД АНГЛІЙСЬКИХ ФАБРИК.

ПАРИЖ, 5. цвітня. — Бездротна телеграма з Москви доносить, що перебираннє назад з держави на приватних властителів ріжних фабрик та копалень почнеться від тих копалень та фабрик, що є власностю англійських капіталістів.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUND ED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES.		ПЕРЕДПЛАТА.	
Three cents the copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign ond Jersey City Rates.		В Джерзи Сіті і заграницею.	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На рік	$10.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

УКРАЇНСЬКІ ГРОМАДИ!

ОРҐАНІЗУЙТЕСЬ ДЛЯ НЕСЕННЯ ПОМОЧІ СТАРОМУ КРАЄВИ!

ВІДСИЛАЙТЕ ЗБІРКИ СЕЙЧАС, І РАТУЙТЕ ГОЛОДНИХ, ХОРИХ, ВДІВ І СИРІТ!

ПОДАВАЙТЕ ДО ВІДОМА ЧЕРЕЗ ҐАЗЕТИ, ЩО ВАША ГРОМАДА ЗРОБИЛА ДЛЯ РАТУНКУ РІДНОГО КРАЮ!

Заповідь нової політики Злучених Держав.

Сенатор Ню, з Індіяни, член комісії заграничних справ сенату, так представляє політику адміністрації Гардинґа і сенату:

„Америка зачне нову політику. Виступ Америки в новій політиці — значить нова світова політика. Нова політика Злучених Держав означить становище Злучених Держав до світового мира, колиб він був кимнебудь загрожений.

„Ся нова політика Злучених Держав стремить до оборони цивілізації. Вона не є за безпосереднім союзом з жадною державою. Але вона є острогою до світа, що Злучені Держави все готові до оборони світового мира, без огляду на те, ким би він не був загрожений.

„В 1814 році Наполеон грозив світовому мирови, а 100 літ потім німецький цісар. Можливо, що за дальших 100 літ грозити-ме світовому мирови якийсь новий імперіяліст".

Коли дійсно така буде політика Гардинґа і сенату Злучених Держав, то Америка знова буде на тім виїмковім становищі, що була перед війною. Коли Америка не буде звязана союзами з жадними державами, а буде однаково ставитись до всіх і держатися старих американських засад справедливости, то вона буде рішаючим чинником серед розеднаних і знищених держав; не буде приятелем одного а ворогом другого, але роземником між обома.

Держачися засад справедливости і стараючися вплинути на переведенне їх в житте в других державах, не лише при помочі моральної сили але також силою економічною, може для світового мира і справедливости між народами більше зробити ніж всі дотеперішні мирові конференції, договори і найвисші ради.

І Москаль буває отвертий.

В Празі, столиці Чехословаччини, виходить большевицька часопись „Правда". Вона писала так з приводу договору межи Росією та Польщею:

„Заключенне мира з Польщею дае советській Росії можність посвятити свої головні сили приверненню господарки. Мир куплено ціною крови червоної армії та величезних уступок Польщі. За пролив крови винуваті виключно польські імперіялісти і шляхта, котрі мріяли про захопленне в свої руки України і скиненне советського уряду в Росії. Вони, як відомо, тяжко помилилися в своїх рахунках, їх війска відкинено зпід Киева аж під саму Варшаву, і ясновельможні пани, котрі давнійше не відповідали на неодну пропозицію мира зі сторони советського правительства, були примушені почати переговори з Росією і заключити мир на умовах, гірших від тих, які советська Росія предкладала їм давнійше, ще перед їх приходом до Киева. Ризький мир се безперечно велика побіда російської федеративної советської републики."

Так дивляться на ризький мир большевики.

Вони глядять на мир як на свою гордість, як на свою побіду, як на свій триюмф, який вони завдячують побідам червоної армії, котра прогнала ясновельможних польських панів зпід Киева аж під Варшаву.

За війну на думку російських большевиків відповідають лише польські пани, що зпід Варшави зайшли аж під Київ; ті другі ясновельможні пани, котрі зпід Москви зайшли аж під Київ, зовсім невинні ягнята.

Ціллю мира з Польщею являеться господарське відбудованне Росії, а не України. Якби не ся потреба, то червоні війска ще моглиб троха довше війну вести.

А коштом сего дорого мира являеться кров червоної армії. Лише кров червоної армії рахуеться. Зате польське панованне над одинайцяти міліонами українських селян та яких шести міліонами білоруських селян як жертва не рахуеться. Бо українські та білоруські селяни видно на те й існують в світі, щоби своею неволею купувати спокій московським господарам.

В той спосіб говорять Москалі отверто до себе. А як вони говорять про сей мир до українських робітників та селян, то хто ще не знае, най прочитае собі, що пишуть наймлені ними наймити в московських ґазетах з українськими заголовками.

Справа Східної Галичини.

Подробиці про хід справи на засіданню Ради Ліґи Народів.

Вшехпольський дневник „Ґазета Варшавська" помістила допись свого кореспондента з Парижа про справу Східної Галичини на сесії Ради Ліґи Народів.

Сей кореспондент пише:

„Сю справу реферував на повному засіданню ґенеральний секретар Ліґи Дроммонд. Він предложив Лізі меморіял, який між иншим говорить:

„В договорі, підписанім в Ст. Жермен (91. арт.) Австрія зріклася всіх своїх прав до Східної Галичини на користь аліянтських держав. Польща, по думці рішення Найвисшої Ради з дня 25. червня, 1919, дістала мандат заняти Галичину по Збруч, при чому сей мандат з нічім не пересуджував рішення, яке Найвисша Рада мала видати пізнійше в справі політичного статута Галичини". Іншим рішеннем з дня 11. липня, 1919, Найвисша Рада уповажнила польський уряд „установити цивільні уряди в Східній Галичині після попереднього заключення умови з союзними державами, яка сій країні мае запевнити автономію". Проєкт умови, яка мала надати Східній Галичині автономію під польським мандатом на 25 літ проєкт, оброблений Головною Радою дня 20. падолиста, 1919) **занехано при кінці грудня 1919 Від тоді Східна Галичина фак-** певнити автономію". Проєкт у**тично находиться в стані окупації.** Аліянтські держави повинні взяти під увагу документи, що відносяться до долі сеї країни, **тому що сі мешканці не користають навіть з прав меньшостий, які були би їм запевнені, колиби належали до Польщі.** Рада Ліґи Народів повинна звернути увагу аліянтських держав або конференції амбасадорів, де сі уряди мають своїх представників, на документи, які їй надіслано.

Рада Ліґи Народів зробила так, як радив їй ґенеральний секретар. Справою Східної Галичини занялась Рада на пополудневому засіданню 23. лютого. Томущо мала се бути чиста формальність без дискусії, **Рада вважала, що не варта навіть клопотати польського делеґата та просити його до стола нарад.** Голова ради **Павло** відчитав свій рапорт в справі Східної Галичини, в якому стверджує, що **„Східна Галичина знаходиться тепер під військовою польською окупацією** і що **„суверенність над сим краем належить, по думці арт. 91 договору в Сан Жермен до аліянтськхи держав".** Тому, по думці Гіманса, до сих держав належить провірити жалоби, які до них дійшли і витягнути з того практичні внесення. Обовязком Ради є передати їм одержані документи. Тому й Гіманс просив приняти внесенне ґенерального секретаря Ліґи Народів. Найліпшим виходом є цілий матеріял передати конференції амбасадорів і закомунікувати сей рапорт урядам конференції і Польщі.

Тут забрав голос п. Ашкеназе і зажадав, щоби долучено теж меморіял польського уряду. Рада на се згодилася, а польський меморіял вислано 5. марта с. р.

Ляхи мимо невдачі на Раді Ліґи Народів не тратять надії на забір нападеної ними Східної Галичини.

Краківська польська ґазета „Нова Реформа" з приводу рішення Ради Ліґи Народів про Східну Галичину пише так:

Чи польську ноту зредаґовано і які вона заключае арґументи, очевидно не відомо. В кождому разі стоїмо перед фактом, що **Рада Ліґи Народів в офіціяльній ухвалі заперечила, начеби Східна Галичина належала до Польщі, далі, начеб Польща одержала мандат адміністрування краем і стануда вкінці на стновищі, що Польща є тільки фактичною мілітарною окупанткою сього краю, який правно лишаеться під зверхньою владою коаліції побідних держав і ради амбасадорів, яко виконуючого органу коаліції.**

В дуже ясний і брутальний спосіб пригадала ся резолюція Ліґи Союзу, що справа Східної Галичини стоїть ютвором, і що для її правного а н тільки фактичного розвязання польський уряд загалом нічого не зробив. Хотяй фактичний стан є без сумніву найважнійшим станом, одначе не треба себе манити, що він самий вистарчить на довший час і під кождим оглядом. Треба конечно стреміти до доповнення сього стану також правним станом, се є признанием його покликаними міжнародними чинниками, і так чи інакше — інтересованим населеннем. Щойно тоді, коли по узисканню сього краю зуміемо доказати, що його населенне у своїй більшости годиться з правно-публичними відносинами, які задумуємо в ньому створити, можемо числити на се, що так поважний в міжнародньому життю чинник, як Рада Ліґи Народів, погодиться з фактом приналежности Східної Галичини до Польщі і признасть його також правно.

До сього стану можуть вести одночасно дві дороги, Порозуміннє з українським населеннем Східної Галичини і покликанне на висліди порозуміння перед ареопаґом Ліґи. Тимчасом, оскільки відомо, в напрямі мериторичної развязки справи Східної Галичини по лінії управнених і життевих інтересів польської держави досі нічого не зроблено, ані зі сторони уряду, ані поодиноких правлячих партій. Президент кабінету Вітос підчас побуту у Львові відбував вправді якісь конференції, але, здаеться, цілком без програми і вислідів. Інші партії обмежуються в сій справі до принаґідної фразеольоґії, зраджуючи при тому дивно мало якоїнебудь дійсно державної думки, натомість сильно заправленої тісним партикуляризмом.

При кінці ґазета „Нова Реформа" дорікае польському міністерству закордонних справ, що воно непотрібно держить правду закритою.

ПАМЯТИ АРТИМА ХОМИКА.

Сьогодня українська громада в Відні похорнила українського письменника Артима Хомика, який помер на сухоти в 4-ім році життя.

Син церковного маляря, Артим Хомик від малої дитини жив бідно, а иноді й зовсім бідно. Скінчивши ґімназію, вчився на фільософічнім факультеті львівського університету. В ті часи (коло 1900 р.) духове життя української академічної молодіжи у Львові було дуже живе.

В „Академічній Громаді" велися горячі дискусії на теми літературні, політичні, суспільні. В сих дискусіях Артим Хомик усе брав участь; його слова відзначалися іронією і сарказмом.

Скінчивши університет, пішов Артим Хомик учителювати в ґімназії. Але не довго загрів місце. Не міг примиритися з режімом, який був з галицьких ґімназіях під польським режімом. Тому швидко перейшов до українських приватних ґімназій, в яких учителював аж до вибуху світової війни.

Як-раз перед сею війною вибрався він на літні вакації на Велику Україну, — мабуть перший раз в життю. Тут його з. хопила війна і тут уже він остався.

З вибухом революції взяв участь в будуванню української держави, здобуваючи собі визначне місце в українській пресі.

Писменством займався Артим Хомик ще з молоду. Писав не богато, але те, що було друковане, звертало на себе увагу. Ще кілька років до війни появився в „Літературно-Науковім Вістнику" цикля його нарисів п. н. „Всесильний доляр", які викликали сензацію своєю оріґінальністю. В Киеві, підчас будування української держави, почав він працювати в щоденній пресі і — як сказано — зразу здобув собі в ній визначне місце.

Коли Директорія Української Народньої Делеґації висилала до Парижа делеґацію на Мирову Конференцію, Артим Хомик виїхав також як член журналістичної секції. Одначе показалося, що така численна делеґація, як плянувала Директорія, до Парижа їхати не може і богато з членів осталo в Відні.

Остав між ними і Артим Хомик. Тут працював якийсь час у журналі „Воля", доки сей журнал держався соціялістичного напрямку. Потім належав до основників журналу „На переломі", який одначе швидко перестав виходити.

Події на Україні склалися так нещасливо, що вернути на Україну було годі. Так Артим Хомик примушений був далі жити в Відні. Працював над повістю й иншими працями. Розвивав живу діяльність в „Союзі Українських Журналістів і Писменників".

Тимчасом в його орґанізмі розвивалася далі недуга сухіт. Перед двома місяцями він важко занедужав і 10. марта 1921 р. помер в „Вільгеміненшпіталь", де його приміщено на час недуги.

Проводив покійного на місце вічного відпочинку гурт віденських еміґрантів, зложений з визначних представників тутешньої української еміґрації. Між ин. був президент Центральної Ради проф. Михайло Грушевський. Міг би той гурт бути більший, та видно люди в обставинах еміґраційного життя байдужніють...

Над могилою промовив від „Союза Українських Писменників і Журналістів" п. Юрій Сірий, потім говорив представник українського робітничого тов-а „Єдність", а в кінці від імени товаришів Покійного з університетських часів писменник Антін Крушельницький.

Співав хор тутешнього українського академічного товариства „Січ".

Домовину, а потім могилу покійного вкрили вінки від українських орґанізацій.

Так на кладовищі в віденській дільниці Оттакрінґ виросла сьогодня нова українська могила.

Скільки повиростало їх і ще повиростае за час нашого еміґраційного лихоліття?

Відень, 15. марта, 1921.

Д-р Михайло Лозинський.

З ДНЯ.

Що є большевія?

Один Жид в Ню Йорку так говорив:

— Большевія, то є пяний чоловік. Ну, скажіть мені, хто з пяним чоловіком воює? Хиба дурний! З большевією не треба воювати. Її не треба тручати. Вона сама впаде без тручання, так як пяний чоловік.

Корнд біф енд кебедж.

Один Американець казав:

— Кілько разів замовлю собі в ресторані корнд біф енд кебедж, приходить мені на гадку питанне:

„Кілько демократів за Вилсона стало міліонерами через те, що на війну замовили більше корнд біф (вудженої воловини) ніж треба?"

Буз і театр.

Пише до нас один читач з Ню Йорку:

„Каже львівський український театр, що так збіднів, що просто іно кілька лахів йому оставилось. Отже так війна і польський наїзд доправили нашій рідній штуці в нашім рідним краю. Хто-ж тепер підпоможе наш театр? Чи польський „сейм" з Варшави своїми діравими марками, чи може хто інший? Одно я певний, а то, що ми не поможемо, бо ми бідні самі. Нас ледви вистане на буз (горівку). Колись-то вечером приходжу до одного шинку на долині міста. Стоїть при барі 5 наших большевиків. Постояли яких 20 мінут. Келішок перейшов кілька разів чергою, а бартендер згорнув від них 60 (шістьдесять) долярів. Я певен, що весь маєток нашого театру у Львові не варта 60 долярів (60.000 польських марок), а як би так наші горячі патріоти від горячих муншайнів бодай на один день той бідний театр в старім краю назначили за свого бартендера, то я певен, що він сейчас став би як на польські фінанси — міліоновою інституцією".

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ.

Марія Тимців, Джансвил, Н. Й. — Від Поляків не можна вимагати, аби вони поступали правно, бо вони того не розуміють. У них се є правне, що у всіх цивілізованих народів є безправством. Треба соток літ праці, аби їх научити, як розуміти право і безправство.

Тепер можна їхати до Европи бз пашпортів і пермітів, **отже й до Галичини можна їхати з Америки без пермітів.** Інша річ, що польські наїзники в Галичині можуть казати, що кождий горожанин Галичини мусить мати польський пашпорт, Ляхам ходить о те, аби здерти гроші з людий, та щоби мати причину їх переслідувати і вчити, що вони є Ляхи а не Українці. Покищо ще сьому польському розбоеви не зроблено кінця і тому то польські наїзники в Галичині позволяють собі вимагати від Галичан польських пашпортів, а коли вони їх не мають, то накладають на них нелюдські кари і переслідують їх.

ПОМАГАЧІ ЛЯЦЬКИХ РОЗПИНАТЕЛІВ „ПОСРАМИЛИСЬ".

(Допись з Питсбурґа, Па.)

Питсбурґ, Па., 3. цвітня 1921.

Скликане на сегодня пополудни до великої салі Ляйсіюм-Тіетер віче в справі протесту проти дикої роботи розпинателів нашого народу у Галичині показало, хто то є спільником Ляхів, хто то помагає ляцьким катам мучити наш рідний нарід у старім краю. Як се комітет, зложений з представників усіх народних орґанізацій питсбурської землі оголосив, то **цілию віча мало бути заложити протест проти ляцьких звірств у Галичині та зажадати від правительства в Вашинґтоні, щоби воно сповнило свій обовязок і визволило наш старий край з ляцьких пазурів.** На віче явились одначе народні зрадники, що називаються незнати чому „большевиками", та від самого початку віча старались перешкодити укр. патріотам а помогти Ляхам. Вони ревіли і тупотіли ногами, не хотячи допустити до ніяких нарад. Треба догадуватись, що **то є робота людців, заплачених Поляками,** котрі в той спосіб не хочуть допустити до того, аби українські протести діставлись до Вашинґтону і до Ліґи Народів. Недавно мали Ляхи в Питсбурґу нараду, котра дуже гарно випала, бо на зазив Падеревського зложили там в одній хвили 50.000 долярів на пропаґанду в Америці в користь Польщи. Ясно, що Ляхи мали інтерес в тім, щоби не допустити до українського віча в Питсбурґу. Людці, заплачені польськими грішми, вже на тиждень перед укр. вічем аґітували проти сего віча нібито в імя „большевизму". Що між ревунами на вічу командантами були не-Українці, видко було з того, що оден з ревунів із балкону крикнув до предсідателя віча: „Ввай ду ю нат спік Інґліш? Ві ду нот андерстенд, вват ю спік!" — нащо йому предсідатель п. Онишків добре відповів: „Іт іс індіферент фор ю, гав енд вват Ай спік, бікоз ю кейм ґір онлі ту гавл".

Одначе дика банда народних Юдів-Іскаріотів не осягла своеї ціли. На віче зібралось яких 5.000 народа. В тім ревунів може була одна сотка, а може і стілки не було. Але видко було, що вони були добре „абрихтовані", бо порозставлялись купками по 50 до 10 людий в ріжних кутах салі і на балконі, де сидів їх „штаб". Власне з того то місця на балконі кричав до предсідателя оден „український комуніст", що він не розуміє по українськи. Скільки разів з того балкону зачинався крик, стілько разів порозставлювані купки ревунів-народопродавців зачинали і собі ревіти дикими голосами. Так вони ревіли, з перервами для відпочинку, близько годину, доки віча не замкнено. Зібрані тисячі робійшлись зі страшенним обуреннем проти ляцьких помагачів. Одначе перед розходом ухвалено еще — мимо божевільного реву наших Індіян („червоні"!) — резолюції, запропоновані Комітетом вічевим.

Віче відчинив точно о 2.30 пополудни голова комітету вічевого, п. Василь Онишків, дуже гарною промовою, яка тревала около 15 мінут. Вказав на се, що цілию віча є лише протест проти ляцьких звірств у Галичині та домаганнє признання независимости України Злученими Державами Америки. Ще однакож Онишків не скінчив, а вже з балкону зачався крик, за чим розставлені тут і там на салі боми зачали репетувати: „вибирати президію! Гу! Гу! Гу! Гав! Гав! Гав!" П. Онишків заявив на се, що вічевий комітет зложений є з представників усіх народних товариств питсбурської землі і тому він мае довіре всіх правдивих Українців; а хто до сих товариств не належить, той не є Українець, і тому не повинен був на те віче приходити, щоби тут лише ревіти і перешкаджати. Се не успокоіло ревунів, але навпаки стали ревіти ще сильнійще. Тоді п. Онишків запитав: „хто є за тим, щоби вибирати нову президію?" — на що піднялось лише кількадесять рук. П. Онишків заявив тоді, що жаданне крикунів перепало. Аж тепер завили вони як стадо скажених вовків. П. Онишків піддав тоді спокійно під голосованне таке питанне: „хто є за тим, аби президував я, як голова комітету?" — на що піднісся цілий ліс тисячів рук у гору. Але сей очевидний доказ волі народу замість успокоїти зрадницьку банду, ще гірше роздратував її. Вони рішились не допустити до ніяких нарад!

Предсідатель п. Онишків дав з черги голос першому референтови о. Пристаеви з Карнеґі, Па. Бесідник говорив може з 10 мінут, але мусів заперестати, бо ревуни, що трохи відпочали, зачинали свій рев на ново. Другий з черги промавляв редактор „Нар. Слова", п. Хандога. Дика орда старалась закричати і того бесідника, котрий хотів довести їх до опамятання та апелював до їх чести та патріотизму. Думаємо, що се була помилка, бо така банда не заслугує, щоби до неї чесні патріоти апелювали. На сволоч найліпший спосіб бувби викинути їх зі салі. Се булоби легко, бо ся дрянь була дуже малочисленна. Але комітет не хотів уживати сего способу на українськім вічу — аби Ляхи не мали потім радости з того, що вони мали аж тілько своїх помагачів і приятелів на укр. вічу, що аж мусіли їх вуйки з палками з салі викидати. Тому сего не зроблено.

Президія віча і вічевий комітет бачили, що замість пожитку для народної справи з такого віча може бути лише втіха Ляхам і тому рішили піддати лише під голосованне резолюції вічеві та віче закінчити. Так і зроблено. Ревуни не хотіли допустити до виголошення резолюцій і робили як-найбільший крик, аби лише люде сих резолюцій не чули. Мимо того принято їх аклямацією. На тім віче замкнено і люде, обурені на кириню ляцьких союзників, розійшлися, кажучи, що порахуються зі своїми ревунами в себе, дома. Рішено також **поробити всюди списи т. зв. большевиків, москвофілів та ляцьких помагачів,** аби знати, хто то гребав нашу народну справу в найтяжшій для народу хвили та щоби колись старий край порахувався з ними якслід!

Резолюції, згадані в горі, звучать:

I. Резолюція щодо Галичини.

Зваживши, що по розпаді Австрії в жовтни 1918. населенне Східної Галичини, опираючись на принципах демократії і самоозначення народів, зорґанізувало свою власну державу, Західно-Українську Републику, з власним правительством та власною армією;

Зваживши, що Східна Галичина підпала опісля тимчасовій мілітарній окупації Польщи, а то в супереч ясно висловленій воли всего українського населення краю;

Зваживши, що польські війска, держачі в окупації Східну Галичину, допускаються найбільш варварських та неймовірних злочинів і жорстокостий супроти українського населення краю та піддають брутальним релігійним і політичним переслідуванням все непольське населенне Східної Галичини — та

Зваживши, що всі ті переслідування і жорстокости вказують, що істнуе згори повзятий плян систематично винищити укр. населенне Сх. Галичини, щоби в сей спосіб приготовити повну польонізацію краю та промостити дорогу до можливого плебісциту в ціли порішення політичної судьби сего краю —

Ми, Американці українського походження, живучі в Пітсбурґу, в Пенсилвенії, зібравшися на масовім вічу дня 3. цвітня 1921:

1) Протестуємо як найбільш рішучо проти віддачі Українців Сх. Галичини під варварську польську окупацію;

2) Пятнуємо отсю мілітарну окупацію як вислів імперіялізму теперішного польського правительства;

3) Пятнуємо сю польську окупацію як як-найбільшу перешкоду для умиротворення Сх. Европи;

4) Жадаємо негайної евакуації цілої теріторії Сх. Галичини з польських окупаційних війск та польських цивільних властий — та

5) Жадаємо, щоби правительство Злучених Держав Америки признало Східну Галичину — згідно з волею подавляючої більшости східно-галицького населення — як самостійну державу, Західно-Українську Републику — та щоби населенню Сх. Галичини дано спромогу вибрати собі свобідно своє власне правительство.

II. Резолюція щодо Великої України.

Зваживши, що українське населенне південних провінцій

бувшої російської імперії, в числі около 40 міліонів душ, зорганізувало по вибухови російської революції з 1917. року свою власну державу — Українську Народну Републику—та

Зваживши, що українське населенне того краю бореться вже від чотирох літ завзято проти російських інвазій — так проти російських реакціонерів як і проти російських большевиків —

Ми, Американці укр. походження, зібрані дня 3. цвітня 1921 в Питсбурґу, в Пенсилвенії, на масовім вічу

Жадаємо, щоб Правительство Злучених Держав Америки всю українську теріторію бувшої російської імперії признало за независиму державу — Українську Народну Републику.

III. Виконавчі резолюції.

1) Віче доручує вічевому комітетови вислати сі резолюції до президента Гардінґа, державного секретаря Гюза, до Ліґи Націй та Найвисшої Ради Аліянтів;

2) Віче взиває всі укр. громади в Америці зорґанізуватись для несення матеріяльної і політичної помочи старому краєви.

Учасник.

ЕЛИЗАБЕТ, Н. ДЖ.

Отсим подаємо до відома громадянам Українцям в Елизабет, Н. Дж., що при бр. св. Володимира, від. 65 У. Н. Союза зорганізувалось музичне товариство під назвою „Українська Банда". Цілею сего товариства є плекати українську музику і своїми виступами скріпляти до єдности в громадянському життю. Кождого понеділка о год. 8. веч. будуть відбуватися проби і вписи нових членів в гали п. Вас. Левчика, під ч. 48 Washington Ave., в Elizabeth, N. J. Учителем музики буде п. М. Едельман, звісний вже в Елизабет і околиці зі своєї запобігливости для таких товариств музичних.

За бр. св. Володимира і товариство Українська Банда:

Дан. Стадник.

ПОДЯКА

ПОДЯКА У. Н. СОЮЗОВИ З ВІДНЯ.

Відень, 14. березня, 1921.

Українське товариство **ПРИХИЛЬНИКІВ ОСВІТИ у Відні**

До **Хвального Народного Союзу в Джерзи Сіти**

на руки **Вп. голови Ядловського.**

Отсим маємо честь повідомити Вас, що Ваші дрефти на суму $1.112.50 і $123.50 ми одержали. Не маємо слів, щоб Вам належно подякувати за Ваш княжий дар для нашого голодуючого у Відні студентства і нещасних інвалідів. Просимо вірити, що Ваша жертва причиниться в великій мірі до зменчення великої нужди між українською молодіжю і інвалідами, які запишуть собі глубоко в своїх серцях Ваш Союз, як оден із своїх найбільших Добродіїв.

Відповідно до Вашого бажання призначили ми $250.00 для наших бідних в Юґославії, які ми вже переслали на руки П. Лукіяновича в Загребі, а суму 200.000 корон призначили ми на окремий фонд інвалідів, який є під нашим зарядом і з якого виплачуємо вже всім найбільше потребуючим. Решта суми призначено для студіюючої молодіжи.

Ще раз дякуємо Вам від серця за Вашу велику поміч і просимо і на будуче про нас памятати.

З глибокою шаною

ЗА ВИДІЛ УКР. ТОВАРИСТВА ПРИХИЛЬНИКІВ ОСВІТИ:

Др. Станислав Дністрянський, голова;

Ігор Федів, секретар.

ДОПИСІ

ГРОМАДА НА ПОМІЧ СТАРОМУ КРАЄВИ.

МекКіз-Ракс, Па.

Ще в місяці лютім с. р. заходом Ратункового Комітету відбулись у нас збори в справі помочі старому краєви. На зборах зібралось богато людий, котрі ухвалили вислати до старого край на поміч бідним і голодним Українцям, що гинуть з голоду і холоду в польськім ярмі, і котрі боролись і борються проти наїзника Ляха.

Отжеж, Браття і Сестри, дальше до діла і до помочі а наші Браття за се здобудуть свободу, бо при нашій помочі наші Браття не то Ляхови, але і чортови не дадуться! Спомагаймо тих героїв борців та мучеників, бо кождий доляр скріпляє їх силу, додає їм духа, відваги і віри в будучину! Наші Батьки і Матері слали своїх синів, щоби проливали кров і клали жертви свого життя і здоровля. Ляхи замикали їх по криміналах; призначували їм буки; рабували і катували; а хати запалювали, щоби наш брат не мав де схоронитись від студени на нічний відпочинок. А ми-ж нічого страшного не бачили; горя не перебували. Тепер ми причинімся бодай долярами! Ось так спільними силами таки не дамося Ляхам і перебудем найтяжшу хвилю, а побіду над Ляхами ми здобудемо.

Ратунковий Комітет вислав дня 19. марта с. р. сі гроші, що були на зборах ухвалені в сумі 200 дол. дрефтом на руки д-ра Федака, голови Укр. Гор. Комітету у Львові.

Також Громада ухвалила вислати телеґраму до нового президента Америки, щоби президент глянув на поневолену Галицьку Україні, і щоби усунено наїзників із Східної Галичини.

Телеґрама звучить:

WARREN G. HARDING,
President of the United States,
Washington, D. C.

Sir:

Three thousand Ukrainian born American Citizens and residents living in McKees Rocks, Pa., ask you in the name of principles of humanity to use all your power to stop the Polish cruelties, the most barbarous and ferocious in the history of all centuries, committed on Ukrainian population in Eastern Galicia; to have the Polish troops and the Polish civil government withdrawn from all indisputably Ukrainian territories East Galicia, Kholm, Podlakhia, Polissye, and Volbynia; and to recognize the Ukrainian Democratic Republic as a free, independent and sovereign State.

Repres. N. MALANCHUK.

Котра громада з околиці Питсбурґа не вислала помочі старому краєви, то спішіться, бо нам добре отягати, але там тим тяжко голодувати.

Володимир Кремінь.

—o—

НА ПОМІЧ РІДНОМУ КРАЄВИ.

Ґері, Інд.

Отсим повідомляється інтересованих, що гроші, які були в касі Тов. ім. Б. Хмельницького, в. 41-го зістали вислані дня 24. марта с. р. до Українського Комітету Самопомочі на руки д. Омеляна Лисяка, Ліберець, Чехословаччина, ч. чекового конта 26195.

Всіх гроший було $19.26; доложили: І. Павлюк, Софяк і М. Матвійко по $1; разом $22.26. Отже вислано $22.00, на чеські гроші 1520 корон; 26 центів на пересилку.

М. Матвійко, касієр.
А. Цебак, писар.

—o—

ДЕ ДІЛИСЯ ГРОШІ НА ПРЕСОВУ МАШИНУ В КИЄВІ?

До відома українського робітництва.

(Осторога перед обманцями робітництва).

Ню Йорк, Н. Й.

Відомо майже кожному, що читає часописі, що в 1917. році Володимир Винниченко віднісся листовно до українських робітників Америки і Канади, щоб помогли своїми лептами закупити прес-машину для „Робітничої Ґазети" в Києві.

Українські робітники не жалували своїх тяжко запрацьованих центів на так благородну ціль і жертвували щиро.

Збіркою в Америці найбільше занимався орган У. Ф. С. П. „Робітник". Всіх гроший було зібрано „Робітником" більше як 6.000.00 (словами: шість тисяч долярів). Вони були ульокувані в банку в Клівленді, О. Касієром тих гроший був Д. Мойса, котрий виїхав до Европи в 1919 р. Гроші на прес-машину були переведені в нюйорський банк перед його виїздом до Европи. Дотепер сих гроший разом з процентами повинно бути около сім тисяч долярів. Як відомо, орган „Робітник" перестав виходити. Укр. Фед. Соц. Партії перестала істнувати, але гроші на прес-машину до Києва мусять десь бути. Д. Мойса, покидаючи Америку, передав сі гроші слідуючим людям: А. Дмитришин, Й. Шевчук, В. Савчин, М. Андрейчук, В. Шопінський, М. Дурдела і Гр. Легун.

Питанне, що сі паничі зробили з тими грішми. Мені попалась якраз в руки одна ґазетка, в котрій сі паничі заявляють слідуюче:

Тов. В. Винниченко писав до нас листа, в котрім між иншим пише про сі гроші, що були зібрані на прес-машину до Києва, що тепер тих грошей непотрібно в Києві.

Як мені відомо, Винниченко нічого до них не писав в справі тих гроший ані вони до тов. В. Винниченка не писали. Всеж таки цікаво знати, де ті гроші ділись? Ану, паничі, скажіть тим робітникам, що складали гроші на прес-машину!

Українські робітники повинні домагатись від тих паничів, щоб вони зробили фотоґрафічну знимку з листа тов. В. Винниченка, і щоби помістили в своїй ґазеті У. Щ. В., щоб зробили фотоґрафічну знимку зі своїх чеків, кому зістали виписані зі всіх посвідок, хто дістав з них гроший.

К. Питляр.

—o—

ЯК БОЛЬШЕВИКИ ПОМАГАЮТЬ НЕЩАСНИМ ТОВАРИШАМ.

Бейон, Н. Дж.

В місточку Бейон, Н. Дж., знаходиться досить велика громада Українців. Єсть відділи ріжним запомогових українських організацій, але і не бракує тут пару загорілців. З початку вони мали поводженне зі своїм підшитим москвофільством інтернаціоналізмом. Але від коли бейонські Українці переконалися про їх „щиро-робітничі праці", почали їх паршивеньке гніздочко обминати. Одна справа, що відкрила нам очи, була досить шкандальна: Українець Кирило Сапіґа, котрий хорував довший час в Байоні, вадумав вертати з женою і діточками до краю. Не заробивши через хоробу гроший, він удався до одиноких **„щирих" і „правдивих"** робітників, чи не могли би вони йому помогти. Большевики уже мають вправу в збиранню запомог на „хорих" товаришів, котрі ніколи хорі не були. Тому, як побачили дійсно хорого Кирила Сапіґу, то аж руки з утіхи затирали. Зараз вибрали „товаришів" для товариша Комітет, щоб занявся збіркою. Настали колекти, добровільні жертви, виґравки. Все то під кличем „товариші-ки ратуйте хворого К. Сапіґу, його жену і діточки!" Не довго воно тривало, а зібрали поверх 600.00 долярів. Але кирило Сапіґа бачив від них помочі тільки, що сліпа курка бачить зерна. Запомога лишилася в кишенях „товаришів", а К. Сапіґа мусів ходити по чужинецьких інституціях просити запомоги на подорож до Галичини. Се оден факт.

Як большевики стали капіталізм нищити?

А ось другий. Як відомо читачам „Свободи", як Українець заложить торговлю або створить якийсь там офіс до продажи шіфкарт, то наші нероби кричать в „Єжидневніх" що се „буржуй". Але появився в Байоні межи „поступові хлопці" Жид і каже позичити собі по 500.00 долярів на фарму. І на диво, зараз найшлось пару „товаришів", котрі радо запомогли йому, бо хвалив під небеса большевиків. Позичив Жид у „товаришів" долярів, купив фарму з камінюками, а сам приїздить до Байону і знов іде до „товаришів", сим разом уже не за грішми, але з сердечним розказом: Як ви, товариші, не підете з фарму камінюки виносити, то збанкротую, а ваші гроші попропадають. Рад-не-рад „товариші" поїхали за 15 долярів на місяць чистити фарму.

Хто буде комісаром на Україні?

Третій факт: Находяться межи „товаришами" одиниці, що все мріють про велику будучність, як приміром, стати комісарем. Хоч самі такі розумні, як „джампінґ джеки", та все таки з пантелику їм не сходить, що вони великі ростом і тим самим можуть уже засідати за советськими трибуналами. Тимчасом ті кандидати на комісарів і суддів показують народови в Байоні, як помагати свому шваґрови ладувати куферки і втікати з Байону перед уведеною дівчиною.

Ось які то наші байонські „гурра-комуністи". Ніхто їм не дивується, бо яку науку дістали, так і роблять. А вчаться вони у нас переважно коло самоварчиків.

С. Батіженко.

ДОРОЖНЯ У ЛЬВОВІ.

Дорожня на львівському ринку споживчих середників зростає завдяки недбальству управи міста з кождим днем. В пятницю, 11. марта с. р., за кільо масла плачено 550—600 марок, за кільо сира 180—200 марок, за літру молока 35—38 марок, за одно яйце 10 марок. Подорожіла теж і ярина. За кільо бульби плачено 15—17 марок, так само коштували бураки, морква і т. и., за головку капусти платили 30 марок, за квашену капусту „купку" теж 30 марок, за кавалок хрону 5 марок, за головку келю 40 марок. Хліб, мука, фасоля, цукор, крупи дійшли вже до неймовірної, лихварської прямо ціни. За кільо „білого", поправді чорножовтого хліба плачено 150—160 марок, зовсім темного з магістратської муки 80—100 марок, за бухончик куликівського хліба, що колись коштував 8 крейцарів, тепер платили 65—70 марок, за булочки і рогальки по 15 марок. Фасоля коштувала 60 марок за літру, ячмінні крупи 55—60 марок, гречані 90—100 марок, пшоно 70—75 марок, мамалиґа 60—62 марки, а цукор 280—300 марок за кільо. Про мясо і солонину нема що й згадувати, бо це спеціяли для паскарів, на які звичайні люди не можуть собі позволити.

ТЕАТРАЛЬНІ ПРЕДСТАВЛЕННЯ

(В сій рубриці містимо оголошення театральних представлень, концертів і забав, не подаючи у них точок програми, імен осіб беручих участь і безвовних покликів).

Ціна одної стрічки 10 центів.

NEW YORK, N. Y.

Заходом т-ва „Борці визволення України", драматично-Співацький Кружок Укр. Робітничого Клюбу

— виставить —

в неділю, 10. цвітня 1921 р.

чудову драму в 5-ох діях а 6-ти відслонах, зі співами і танцями, В. Г. Казанівського

ПІМСТА ЗА КРИВДУ

(з повісти „Микола Джеря" — І. Н. Левицького)

в Українськім Народнім Домі, 217-Іст 6-та улиця, Ню Йорк, Н. Й.

Початок точно о годині 5-тій вечером.

ВСТУП 75 ЦНТ.

Увага! В сій штуці в дуже зворушуючий спосіб представляється життя-буття панщизнянників, їх бунт і змагання прірвати кайдани неволі. Штука є цікава і поучаюча. Тому без дальшого говорення проситься прийти і переконатися а будете вдоволені, за що ручить — КОМІТЕТ. 81|83

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

Оголошення женитьби не приймається. — За оголошення пошукувань платиться 10 центів за стрічку (5 слів) за одно поміщення, за більше разів даєсь відповідний опуст. Дворазове оголошення з 5 стрічок $1.00.—

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЄ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА—СЕ СИЛА. — ПИШІТЬ ПО ЦІННИК КНИЖОК ДО ДРУКАРНІ „СВОБОДИ", 83 ҐРЕНД СТР., ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ.